

**ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**

Навчально-методичний центр післядипломної освіти
підвищення кваліфікації та доуніверситетської підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. першого проректора

Валентина СІЛЧ-БАЛГАБАЄВА

“ 28 ” 2023 р.

ЗАГАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації

логопедів, вихователів та вчителів

«Інноваційні техніки логопедичного масажу»

Шифр програми ЗК/2023/002

Рік запровадження 2023 р.

**Дніпро
2023**

Укладач програми:
Храмова Юлія Вікторівна, старший викладач кафедри педагогіки та спеціальної освіти

Програма ухвалена
– на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти
від 20.03 2023 р. протокол № 9

Завідувачка кафедри Людмила НІКОЛЕНКО

– на засіданні Вченої ради факультету психології та спеціальної освіти
від 28.03 2023 р. протокол № 7

Голова Зоя БОНДАРЕНКО

На засіданні науково-методичної ради Навчально-методичного центру післядипломної освіти, підвищення кваліфікації та доуніверситетської підготовки від 28.03 2023 р. протокол № 7

Голова Ольга ПРИХОДЬКО

1. Основними завданнями програми підвищення кваліфікації «Інноваційні техніки логопедичного масажу» є:

- поглибити знання щодо анатомії фізіології органів мовлення в нормі та при патології;
- сформуванати систему теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання диференційованого логопедичного масажу дітям різних нозологій;
- ознайомити з науково-теоретичними основами застосування засобів логопедичної реабілітації у комплексній корекційно-розвитковій роботі з дітьми, що мають порушення психомовленнєвого розвитку;
- ознайомити з умовами правильної організації і проведення масажу в логопедичній практиці, методикою логопедичного масажу та технікою його виконання;
- ознайомити із сучасними інноваційними техніками логопедичного масажу для дітей з порушеннями психомовленнєвого розвитку;
- розкрити особливості та закономірності розвитку, а також потенційні можливості усіх категорій дітей, які мають психофізичні порушення, надати інформацію про сучасні методи та прийоми логопедичного масажу для окресленої категорії дітей;
- тренувати вміння визначати стан м'язового тону органів артикуляційного апарату, форму і структуру мовленнєвого порушення та здійснювати диференційований вибір комплексу масажних рухів в залежності від стану м'язового тону та емоційного стану дитини, що має порушення психомовленнєвого розвитку;
- формувати практичні навички проведення логопедичного масажу та пасивно-активної артикуляційної гімнастики;
- формувати основи педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати власну дійсність;
- формувати готовність до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях;
- формувати професійний інтерес до роботи з дітьми означеної категорії;
- розширювати професійний світогляд, педагогічну ерудицію;
- сприяти усвідомленню засобів і напрямів професійного самовдосконалення.

2. Вивчення програми підвищення кваліфікації «Інноваційні техніки логопедичного масажу» передбачає формування у слухачів наступних **компетентностей**:

1.	<i>Загальних</i>
Світоглядної	Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства в аспекті його

	<p>ставлення до осіб з порушеннями психофізичного розвитку.</p> <p>Збереження національних духовних традицій щодо піклування і турботу про осіб з порушеннями психофізичного розвитку.</p>
Громадянської	<p>Здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України, зокрема особи з інвалідністю.</p> <p>Здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень щодо навчання, виховання та розвитку осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>Розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно осіб з порушеннями мовленнєвого та психофізичного розвитку.</p> <p>Уміння діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю у процесі надання освітніх послуг особами з психофізичними порушеннями.</p>
Комунікативної	<p>Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, адаптивності та комунікабельності.</p> <p>Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення.</p>
Інформаційної	<p>Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань.</p> <p>Здатність отримувати, аналізувати та поєднувати інформацію з різних наукових та навчально-методичних джерел у процесі виконання фахових теоретичних і практичних завдань,</p> <p>Здатність застосовувати у процесі професійної діяльності різні інформаційні ресурси, що дозволяють проектувати рішення актуальних проблем логопедії.</p> <p>Здатність до ефективного використання інформаційних технологій в соціальній і професійній діяльності.</p>
Науково дослідницької	<p>Здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності.</p> <p>Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та визначених закономірностей і особливостей розвитку, навчання і виховання осіб з психофізичними порушеннями.</p>
Самоосвітньої	<p>Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.</p>

2.	<i>Фахових</i>
Психолого педагогічної	<p>Володіння базовими знаннями з педагогіки та вміння їх реалізувати задля забезпечення спрямованої соціалізації та інтеграції особистості з порушеннями психофізичного розвитку.</p> <p>Володіння базовими знаннями про цілісний педагогічний процес спрямованого розвитку і формування особистості в умовах її виховання, навчання і освіти.</p> <p>Володіння базовими знаннями про педагогічні системи навчання, виховання і освіти різних категорій дітей з психофізичними порушеннями, їхні потенційні можливості у досягненні певного рівня життєвої компетентності.</p>
Корекційно педагогічної	<p>Володіння знаннями та розуміння сучасних підходів до вивчення, освіти, розвитку, абілітації, реабілітації і соціальної адаптації осіб з психофізичними порушеннями в освітніх закладах, закладах соціального захисту та охорони здоров'я.</p> <p>Володіння базовими уявленнями про категорії дітей з порушеннями мовленнєвого та психофізичного розвитку, які є суб'єктами корекційної освіти; розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх послуг.</p> <p>Здатність застосовувати основні теоретичні та практичні методи аналізу та оцінки стану мовленнєвого та психофізичного розвитку дітей, які потребують надання логопедичних та корекційно-освітніх послуг.</p> <p>Здатність до раціонального вибору та реалізації корекційно освітніх програм на основі особистісно-орієнтованого та індивідуально-диференційованого підходів до навчання та виховання дітей з порушеннями мовленнєвого та психофізичного розвитку.</p>

3. В результаті вивчення слухачі повинні продемонструвати результати навчання:

- здатність продемонструвати знання анатоμο-фізіологічної будови артикуляційного апарату, іннервації і кровопостачання м'язів шиї, голови та верхнього плечового поясу;

- здатність продемонструвати уміння правильно організувати і описати основні види логопедичного масажу, його етапи та завдання;
- здатність продемонструвати знання і розуміння порушень іннервації мовленнєвого апарату та провести кваліфіковане логопедичне обстеження дітей з порушеннями мовлення, адекватно тлумачити та використовувати результати діагностики;
- здатність продемонструвати вміння виявлення причин порушень іннервації артикуляційного апарату та пошуку можливих варіантів їх усунення шляхом використання різних технік логопедичного масажу;
- здатність продемонструвати раціональність вибору технік логопедичного масажу; здійснювати корекційний вплив з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних потреб осіб з тяжкими порушеннями мовлення в спеціальних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; реабілітаційних установах;
- здатність здійснювати відбір й обґрунтовувати оптимальні форми та методи корекції вторинних і подальших відхилень у дітей з ПМР шляхом використання інноваційних методик впливу на стан артикуляційного апарату;
- здатність продемонструвати уміння правильно організувати і проводити курс логопедичного масажу відповідно до порушень психофізичного розвитку дітей з особливими потребами;
- здатність продемонструвати знання і розуміння процесу планування курсів та організації логопедичного масажу і пасивно-активної гімнастики в залежності від форми і структури мовленнєвого порушення;

4. Загальна мета програми

Забезпечення системою теоретичних знань та практичних умінь, спрямованих корегувати порушення артикуляційної моторики шляхом використання інноваційних технологій логопедичного масажу.

5. Структура програми

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)	Форма контролю
3/90	16	14	58	2 Підсумкове тестування

6. Структура програми за темами

№	Тема	Ауд. год	Види занять
1	Тема 1. Фізіологічний вплив логопедичного масажу на органи та системи організму. 1. Визначення поняття «Логопедичний масаж». Історія розвитку логопедичного масажу. 2. Показання та протипоказання до проведення логопедичного масажу. 3. Місце масажу у комплексній системі корекційно-педагогічного впливу. 4. Фізіологічний вплив масажу на організм. 5. Основні завдання логопедичного масажу.	2	Он-лайн лекція
2	Тема 2. Анатомія і фізіологія органів мовлення 1. Центральний відділ мовленнєвого апарату. 2. Периферійний відділ мовленнєвого апарату. 3. Нерви голови та шиї. 4. Анатомічна будова та функціонування м'язів голови та шиї.	4	Он-лайн лекція
3	Тема 3. Анатомія і фізіологія органів мовлення 1. Анатомічна будова та функціонування м'язів порожнини рота. 2. Анатомічна будова та функціонування мимічних м'язів.	4	Он-лайн лекція
4	Тема 4. Обстеження мускулатури мовленнєвого апарату 1. Загальні рекомендації для здійснення попередньої діагностики перед проведенням логопедичного масажу. 2. Огляд дитини перед проведенням логопедичного масажу. 3. Пальпація м'язів перед проведенням логопедичного масажу. 4. Оцінка рухового стану м'язів перед проведенням логопедичного масажу: Обстеження жувально-артикуляційних м'язів; Обстеження миміко-артикуляційних м'язів; обстеження м'язів язика, піднебіння, губ, щік. 5. Діагностичні критерії оцінки рухового стану м'язів артикуляційного апарату.	4	Он-лайн лекція
5	Тема 5. Методика проведення логопедичного масажу 1. Загальні рекомендації до проведення	2	Практичне заняття

	<p>логопедичного масажу</p> <p>2. Підготовка до проведення логопедичного масажу</p> <p>3. Положення тіла під час логопедичного масажу</p> <p>4. Основні прийоми логопедичного масажу</p>		
6	<p>Тема 6. Диференційоване використання прийомів логопедичного масажу в залежності від форми порушення тону м'язів</p> <p>1. Методичні вказівки до проведення розслаблюючого масажу: масаж плечового поясу та шиї; масаж лицьової мускулатури; масаж у ділянці гортані; масаж м'язів язика та м'якого піднебіння.</p> <p>2. Методичні вказівки до проведення укріплюючого масажу: масаж плечового поясу та шиї; масаж лицьової мускулатури; масаж у ділянці гортані; масаж м'язів язика та м'якого піднебіння, вуздечки, слизової оболонки ясен.</p>	8	Практичні заняття
7	<p>Тема 7. Використання інструментальних методів під час логопедичного масажу</p> <p>1. Зондовий масаж язика.</p> <p>2. Методика зондового масажу О.В. Новікової.</p> <p>3. Вивчення спеціальних масажних зондів О.В.Новікової, Мікляєвої Ю.</p>	4	Практичне заняття
8	<p>Тема 8. Логопедичне тейпування. Артикуляційна гімнастика як важливий засіб додаткового впливу при логопедичному масажі. Розвиток функціональних можливостей кистей і пальців рук.</p>	2	Он-лайн лекція
	Підсумкове тестування	2	Он-лайн
	Всього год.	32	

Рекомендована література:

1. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу. 2-е видання перероб. й доп. Харків : ХНАДУ, 2013. 296 с.
2. Єфіменко П.Б., Каніщева О.П., Без'язична О.В. Масаж дітей та дорослих різного віку : навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2021. 304 с.
3. Ласточкина О. В. Логопедичний масаж: курс лекцій. Навчально - методичний посібник для студентів спеціальності «Корекційна освіта. Логопедія». Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. - 80с.
4. Логопедія: підручник / за ред. М.К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 776 с.

5. Лопатинська Н.А. Неврологічні основи логопедії. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.А. Лопатинська. Київ: Видавничий дім «Слово», 2017. 152 с.

6. Рібцун Ю. В. Види логопедичного масажу в роботі з дітьми із порушеннями мовленнєвого розвитку / Ю. В. Рібцун // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільськ. нац. ун-ту ім. Г. Огієнка; гол. ред. П. С. Каньоса. – Вип. 14. – Кам'янець-Подільський : КІНУ – 2013. – С. 368–372

7. ІСТОРІЯ ЛОГОПЕДИЧНОГО МАСАЖУ В СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ЛОГОПЕДА, Потапенко О.М, режим доступу:

<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17027/Potapenko.pdf;jsessionid=4B2307AEE4F54F77374443B03AAFB525?sequence=1>

8. МАСАЖ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ ТОЧОК У КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ ЛОГОПЕДА, Потапенко О.М, режим доступу:

https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/700884/mod_resource/content/1/8.%D0%9F%D0%BE%D1%82%D0%B0%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%20%D0%9C.%20%D0%9C%D0%B0%D1%81%D0%B0%D0%B6%20%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%20%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BE%D0%BA%20%D1%83%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%96%20%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0..pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. <http://www.logoped.in.ua/>
2. <https://logozon.org.ua/>